

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.P.

przeciwko K.P.

o uzgodnienie treści Księgi Wieczystej,

na skutek skargi kasacyjnej K.P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu

z 12 stycznia 2023 r., I Ca 119/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od K.P. na rzecz B.P. kwotę 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanemu do dnia zapłaty.

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu w sprawie z powództwa B.P. przeciwko K.P. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Lubaczowie z 25 stycznia 2022 r., I C 155/21, oddalił apelację (pkt 1.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2700 zł z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie liczonymi od 12 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt 2.).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając ten wyrok w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji. Ponadto, pozwany wniósł o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, pozwany wskazał, że skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Powódka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez pozwanego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie.

Sąd Najwyższy, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (zob. postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu

skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Jako przyczynę kasacyjną mającą uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany wskazał oczywistą zasadność skargi, która, w jego ocenie, ma wynikać z naruszenia przez Sąd II instancji art. 10 u.k.w.h., art. 378 § 1 oraz art. 385 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. a także naruszenia art. 33 pkt 10 k.r.o.

W odniesieniu do przyczyny kasacyjnej, na którą powołał się pozwany, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarżący zobowiązany jest wykazać, że popełnione w procesie stosowania prawa uchybienie sądu wydającego

orzeczenie miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19).

Chodzi przy tym o szczególne, kwalifikowane, wręcz rażące wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (nie zaś sąd *a quo*, bowiem skarga kasacyjna nie przysługuje od orzeczeń sądu pierwszej instancji), bez wnikliwego wgłębiania się w merytoryczną analizę trafności orzeczenia (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z 28 lipca 2011 r., I CSK 77/11), o wyraźny i istotny błąd z zakresu prawa procesowego lub materialnego, który może mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienie SN z 26 kwietnia 2012 r., II CSK 640/11).

Ponadto w orzecznictwie przyjmuje się, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje (a zatem nie musi wyłącznie rozstrzygać) *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz istotny jest skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. zamiast wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15; z 18 maja 2023 r., I CSK 855/23).

Oczywista nietrafność wyroku ma być konsekwencją ewidentnego naruszenia prawa (postanowienia SN: z 26 kwietnia 2010 r., II CSK 36/2010; z 30 listopada 2010 r., I CSK 359/10).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika, a zatem przy zastosowaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby pogłębionej analizy, przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań, podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, bowiem orzeczenie sądu *ad quem* jest oczywiście nieprawidłowe (postanowienia SN: z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 14 lutego 2020 r., V CSK 483/19). Innymi słowy, uchybienia powinny być dostrzegalne w sposób oczywisty dla osoby mającej wyższe wykształcenie prawnicze (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V

CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156; z 17 maja 2018 r., IV CSK 601/17; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19).

Skarżący obowiązany jest w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, z jakiego powodu należy uznać, że dane przepisy zostały w ewidentny sposób naruszone (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 września 2013 r., III SK 4/13; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 24 września 2020 r., I CSK 131/20). Skarżący powołujący się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej obowiązany jest także wykazać, że popełnione w procesie stosowania prawa uchybienia sądu wydającego orzeczenie miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19). Ponadto, skarżącego obciąża obowiązek wykazania, że następstwa stwierdzonej wadliwości postępowania były tego rodzaju, iż kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2021 r., I CSKP 162/21).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że pozwany nie przedstawił wyводу prawnego, z którego by wynikało, że wniesiona przez niego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzuczonego naruszenia art. 10 u.k.w.h., skarżący ograniczył się do wskazania, że: „zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego, których wykładnia – w efekcie jednolitego stanowiska judykatury i doktryny – nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Konsekwencją powyższego było błędne zastosowanie art. 10 ukwh i nakazanie wpisania powódki w dziale II księgi wieczystej na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej”. Z tak sformułowanego wyводу dotyczącego art. 10 u.k.w.h., w żadnej mierze nie wynika, aby Sąd II instancji dopuścił się naruszenia tego przepisu w stopniu uzasadniającym konkluzję, że wniesiona przez pozwanego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Co więcej, na podstawie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie sposób stwierdzić, na czym miałyby polegać rażące naruszenie tego przepisu przez Sąd II instancji.

Oczywistej zasadności skargi nie uzasadnia również argumentacja odwołująca się do naruszenia art. 378 § 1 oraz art. 385 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu I instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały ocenę materiału dowodowego. W tym zakresie wywód skarżącego ogranicza się do jednego zdania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. np. wyrok SN z 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17).

Ponadto, zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku motywy rozstrzygnięcia pozwalają na ustalenie, jakie przyczyny, zdaniem Sądu II instancji, przemawiały za oddaleniem apelacji pozwanego. Sąd *ad quem*, odnosząc się do sformułowanych w apelacji zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., wyjaśnił w szczególności, dlaczego uznał za niewiarygodny dowód z kserokopii umowy darowizny przedłożonej przez pozwanego oraz dlaczego uznał za niewiarygodne zeznania pozwanego.

Przyjęcia skargi do rozpoznania nie uzasadnia również argumentacja skarżącego odwołująca się do naruszenia art. 33 pkt 10 k.r.o. W tym zakresie pozwany kwestionuje w istocie ocenę dowodów dokonaną przez Sąd II instancji oraz poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne. Tymczasem zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na błędnym ustaleniu stanu faktycznego lub niewłaściwie przeprowadzonej, w ocenie strony skarżącej, ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. np. postanowienie SN z 24 stycznia 2023 r., I CSK 2938/22).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6, § 5 pkt 8 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

[M.O.]

r.g.